

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 191/2020-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného URBAN STEINECKER GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., advokátska kancelária, Havlíčkova 16, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Ondrej Urban, MBA, proti postupu Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Csp 119/2017 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa v poradí druhou ústavnou sťažnosťou doručенou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 29. decembra 2020 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Csp 119/2017 (ďalej aj „napadnuté konanie“). Prvá ústavná sťažnosť sťažovateľa na prietahy v napadnutom konaní bola uznesením ústavného súdu č. k. II. ÚS 344/2020 zo 7. júla 2020 odmietnutá ako zjavne neopodstatnená.

2. Z opakovane podanej ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou podanou na okresnom súde 28. septembra 2017 domáhal zaplataenia sumy 253,87 eur s príslušenstvom a určenia

neprijateľnej zmluvnej podmienky vyplývajúcej zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere uzavretej so žalovaným.

3. Sťažovateľ pre (i) nehospodárnosť, (ii) neefektívnosť a (iii) nesústredenosť a z dôvodu „extrémnej dĺžky“ napadnutého konania vedeného na okresnom súde ako súde prvej inštancie opätovne žiada ústavný súd, aby nálezom vyslovil porušenie sťažovateľom namietaných práv, prikázal okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietáhov, priznal sťažovateľovi primerané finančné zadost'učinenie 4 420 eur a náhradu trov konania.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ aj vo svojej druhej ústavnej sťažnosti napádajúcej konanie okresného súdu sp. zn. 14 Csp 119/2017 rozsiahlo opisuje, v čom spočíva naplnenie predpokladov prípustnosti ústavnej sťažnosti a v čom vidí splnenie predpokladov na vyslovenie porušenia práva na prejednanie veci bez zbytočných prietáhov, poukazujúc na judikatúru ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“). V podstatnej časti svojej ústavnej sťažnosti sťažovateľ uviedol, že napadnuté konanie je poznačené zbytočnými prietahmi, keďže ani po viac ako 3 rokoch nie je vo veci vydané právoplatné meritórne rozhodnutie.

4.1 Sťažovateľ uvádza, že okresný súd 2. októbra 2020 v napadnutom konaní rozhodol rozsudkom, ktorým žalobu zamietol a žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ 10. novembra 2020 odvolanie. Na tomto mieste ústavný súd dáva do pozornosti, že sťažovateľ nesprávne uviedol skutočnosť, že mu bol rozsudok okresného súdu doručený 26. novembra 2019 (bod 54 ústavnej sťažnosti).

4.2 V inej časti opakovane podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľ namieta skutočnosť, že okresný súd po vyhlásení rozsudku stále nerozhodol o trovách konania, čím nie je napadnuté konanie skončené a svoju činnosť okresný súd obmedzil na realizáciu procesných úkonov súdu prvej inštancie po podanom odvolaní, čím je konečné právoplatné meritórne rozhodnutie v nedohľadne (bod 55 ústavnej sťažnosti).

5. Sťažovateľ opätovne poukazuje na rozsiahlu judikatúru ústavného súdu a ESLP týkajúcu sa posudzovania zbytočných prietáhov v súdnom konaní. Zároveň upriamuje pozornosť na to, že v prebiehajúcom súdnom spore ide o konanie s ochranou slabšej strany (tzv. spotrebiteľský spor), ktorý vyžaduje postup konajúceho súdu s výnimočnou rýchlosťou.

6. Sťažovateľ zároveň uvádza, že neprimeraná dĺžka napadnutého konania má značný dopad aj na ekonomickú situáciu sťažovateľa, keďže tento je v súdnom spore zastúpený advokátskou kanceláriou so sídlom v Bratislave. Podľa sťažovateľa neúmeraná dĺžka súdneho sporu má okrem iného negatívny dopad aj na jeho psychickú stránku, keďže „...príslušné súdy neukončili stav právnej neistoty, ktorý z predmetu sporu so žalovaným vyvstal a zbytočne naďalej pretrváva...“.

7. Sťažovateľ žiada ústavný súd aj o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia za nehmotnú ujmu v podobe intenzívneho zásahu do jeho základných ľudských práv a stratu dôvery v naplnenie pojmu materiálny právny štát, za ktorú nesie zodpovednosť okresný súd.

8. Pri odôvodnení výšky finančného zadost'učinenia s'ťažovateľ opiera svoj výpočet o rozhodnutia ESLP, avšak primárne vychádza najmä zo stanoviska občianskoprávneho a obchodného kolégia Najvyššieho súdu Českej republiky č. k. Cpjn 206/2010 z 13. apríla 2011. Pri výpočte finančného zadost'učinenia zohľadnil infláciu s odôvodnením, že stanovisko bolo prijaté pred zhruba deviatimi rokmi. Tiež pri jeho určení zvýšil vypočítanú sumu o 50 %, aby bol zachovaný vzťah primeranosti medzi utrpenou ujmom a odškodnením, a o 20 % za to, že na pried'ahoch sa s'ťažovateľ nepričinil. Pri náhrade trov konania žiada uhradiť trovy konania za 4 úkony právnej služby, a to za prípravu a prevzatie zastúpenia, vypracovanie rozboru pre klienta o posúdení opodstatnenosti podania ústavnej s'ťažnosti, za poradu s klientom na účel odsúhlasenia finálnej verzie ústavnej s'ťažnosti a za písomné podanie ústavnej s'ťažnosti v sume 900,58 eur.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej s'ťažnosti

9. Podstatou ústavnej s'ťažnosti je namietané porušenie práv s'ťažovateľa (bod 1) postupom okresného súdu, ktorý podľa s'ťažovateľa koná „...*(i) absolútne nesústredene, (ii) absolútne neefektívne (iii) absolútne nekoordinovane a (iv) absolútne pomaly, pričom táto arbitrárna ľahostajnosť nie je, z dôvodu viac ako 3-ročnej dĺžky súdneho konania, ničím ospravedliteľná...*“ Toto svoje tvrdenie o už uvedenom postupe okresného súdu s'ťažovateľ bližšie nerozvádza.

10. Ústavný súd prvú ústavnú s'ťažnosť s'ťažovateľa uznesením č. k. II. ÚS 344/2020 zo 7. júla 2020 odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti. Napriek minimálnemu časovému odstupu od právoplatnosti posledného rozhodnutia ústavného súdu (28. júla 2020) a rozhodnutia vo veci súdom prvej inštancie (2. október 2020) s'ťažovateľ 29. decembra 2020 predložil ústavnému súdu v poradí druhú ústavnú s'ťažnosť.

11. Ústavný súd z obsahu súdneho spisu, z prehľadu procesných úkonov a vyjadrenia okresného súdu zistil, že okresný súd po podaní žaloby 28. septembra 2017 vo veci postupoval plynule, riadne vec prejednal na pojednávaniach a po vykonanom dokazovaní vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 14 Csp 119/2017-462 z 2. októbra 2020 (dĺžka konania 3 roky). Bezprostredne po s'ťažovateľom podanom odvolaní proti prvoinštančnému rozsudku (10. novembra 2020) okresný súd pristúpil k jeho doručovaniu na vyjadrenie žalovanému (27. novembra 2020) a na repliku s'ťažovateľovi (9. decembra 2020). Dôkazom plynulosti postupu okresného súdu je aj to, že súdny spis spolu s predkladacou správou bol okresným súdom predložený Krajskému súdu v Bratislave na rozhodnutie o odvolaní 15. februára 2021 (obdobie 3 mesiacov od podania odvolania). Z uvedeného je možné uzavrieť, že okresný súd po vyhlásení rozsudku a doručení odvolaní s'ťažovateľa postupoval vo veci zásadne plynule a procesné úkony súdu prvej inštancie v odvolacom konaní boli realizované v krátkych časových intervaloch. Tvrdenie s'ťažovateľa o „*extrémnej dĺžke*“ napadnutého konania a „*o maximálne laxnom prístupe*“ okresného súdu nemôže v tomto prípade ústavný súd akceptovať.

12. Komplexným posúdením uskutočnených úkonov v chronologickom slede vo vzťahu k momentu opätovného podania ústavnej s'ťažnosti (29. decembra 2020), jej obsahu zameraného na „*neprimeranosť*“ dĺžky napadnutého konania a následného podania odvolania proti rozsudku č. k. 14 Csp 119/2017-462 (k tomu pozri bod 11) ústavný súd nevhliadol v postupe okresného súdu po vyhlásení rozsudku vo veci a po podaní odvolania zo strany s'ťažovateľa žiadne

pochybenia, ktoré by mali za následok vznik neodôvodnených prietáhov. K takémuto záveru ústavný súd dospel aj s prihliadnutím na rozhodovaciu prax a judikatúru ESLP v obdobných veciach, podľa ktorej dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dvoch až troch rokov, v závislosti od povahy a zložitosti veci, nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. III. ÚS 50/2015). Ústavný súd dáva do pozornosti aj to, že v súlade s platnou judikatúrou ESLP sťažovateľovi nemôže byť vytýkané uplatnenie procesných prostriedkov (riadne a mimoriadne opravné prostriedky, námietka zaujatosti, zmena právneho zástupcu, návrhy na dokazovanie a pod.), ktoré mu na ochranu jeho práv poskytuje vnútroštátny právny poriadok. Na druhej strane však nemožno pričítať štátu zodpovednosť za prietahy, ktoré v konaní vznikli v dôsledku nutnosti vysporiadať sa s takýmito návrhmi (k tomu pozri rozsudok ESLP č. 52859/99 z 25. 5. 2004 Dostál proti Českej republike, § 220).

13. K námietke sťažovateľa, že okresný súd dosiaľ nerozhodol o trovách konania (ústavný súd sa domnieva, že sťažovateľ mal na mysli výšku náhrady trov konania, pozn.), čím nie je napadnuté konanie právoplatne skončené, ústavný súd odkazuje na procesnú úpravu obsiahnutú v § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), podľa ktorého o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník. Keďže sťažovateľ podal proti rozsudku súdu prvej inštancie odvolanie (a teda rozhodnutie nie je právoplatné), postup okresného súdu a jeho rozhodovanie o výške náhrady trov konania je priamo závislé od spôsobu, akým rozhodne súd druhej inštancie v odvolacom konaní (k tomu pozri aj § 396 CSP).

14. Ústavný súd v súlade so svojou konštantnou judikatúrou dáva do pozornosti, že v zmysle ustálenej judikatúry k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (napr. I. ÚS 46/01, II. ÚS 57/01, ÚS 92/03, III. ÚS 359/08) pojem „zbytočné prietahy“ je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. Len v prípade, ak ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa vyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy, môže vysloviť porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (I. ÚS 38/04, III. ÚS 24/04, III. ÚS 372/06). V danej veci podľa názoru ústavného súdu celková dĺžka napadnutého konania, ako aj sťažovateľom namietaná „nečinnosť“ okresného súdu nenapĺňa svojou intenzitou požiadavku závažnosti do takej miery, aby dosiahla ústavnoprávny rozmer.

15. Vo vzťahu k námietke sťažovateľa, že predmet konania vyžaduje výnimočnú rýchlosť konania (bod 5 tohto rozhodnutia), ústavný súd uvádza, že hoci ide o spor s ochranou slabšej strany, nemožno ho ani z pohľadu judikatúry ESLP alebo ústavného súdu považovať za spor, ktorý si v ohľade času primeraného na prejednanie vyžaduje osobitnú starostlivosť, ako je napr. občiansky stav a spôsobilosť osôb (Bock proti Nemecku, rozsudok z 29. 3. 1989, Laino proti Taliansku, rozsudok z 18. 2. 1999), zverenie dieťaťa do starostlivosti (Hokkanen proti Fínsku, rozsudok z 23. 9. 1994, Niederböster proti Nemecku, rozsudok z 27. 2. 2003, III. ÚS 351/2014, III. ÚS 181/2011), pracovnoprávne spory (Vocaturu proti Taliansku, rozsudok z 24. 5. 1991, I. ÚS 345/2014) a pod.

16. Vzhľadom na konkrétne okolnosti danej veci (k tomu pozri body 11 a 12 tohto uznesenia) ústavný súd dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že neexistuje okolnosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru

o porušení sťažovateľom namietaných právach. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa v danej časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

17. Pozornosti ústavného súdu neušla (s ohľadom na predmet a hodnotu sporu) nezvyčajná obsiahlosť na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu, ktorý má na súde prvej inštancie približne 500 strán. Z uvedeného je možné usúdiť, že zdanlivo jednoduchý spor v podstate s bagateľnou hodnotou (253,87 eur) sa stal sporom zložitejším, s rozsiahlou právnou argumentáciou, s ktorou sa súd musel oboznámiť a vysporiadať, na čo objektívne potrebuje určitý časový priestor.

18. Podobnú obsiahlosť je možné vidieť aj v texte ústavnej sťažnosti, v ktorej si ústavný súd nemohol nevšimnúť aj mnohé nepresnosti a zmätočné formulácie sťažovateľa, ako aj duplicitné uvádzanie niektorých jeho tvrdení.

18.1 Sťažovateľ napríklad nesprávne uviedol spisovú značku napadnutého konania v texte ústavnej sťažnosti (bod 12 ústavnej sťažnosti), opakovane nesprávne označil osobu dotknutú porušením základných práv ako „sťažovateľku“ a tým vyvolal pochybnosť, či skutočne ide o napadnuté konanie, keďže v ňom vystupuje ako sporová strana sťažovateľ uvedený v záhlaví tohto rozhodnutia (napr. bod 12, bod 12/II, bod 15 (i), bod 62, bod 93, bod 96, bod 97 ústavnej sťažnosti).

18.2 Určité tvrdenia sú sťažovateľom uvedené duplicitne (bod 13 a 14 ústavnej sťažnosti), určité kapitoly sa obsahovo prelínajú alebo veľmi rozsiahlo popisujú obsah v nich uvedený (napr. časti „I. Úvod“, „II. Aktívna a pasívna legitimácia účastníkov konania“, „III. Právomoc Ústavného súdu Slovenskej republiky konať a rozhodnúť o podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľa“, „VI. Namietané porušenie základných práv a slobôd“, „VIII. Účel práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov“, „IX. Stručná rekapitulácia doterajšieho konania“, „X. Ústavno-právne kritériá ochrany práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov“, „XI. Stručné zhrnutie“ a rovnako označená kapitola „XI. Skutočnosti preukazujúce, že podaná ústavná sťažnosť je dôvodná“). Kapitola „XI. Skutočnosti preukazujúce, že podaná ústavná sťažnosť je dôvodná“ nemá vecný význam.

18.3 Zmätočným je aj tvrdenie sťažovateľa v bode 47 ústavnej sťažnosti, kde uvádza, že „porušovateľ mal ku dňu podania tejto v poradí už tretej ústavnej sťažnosti viac než dosť času na to, aby v namietanom konaní vydal právoplatný rozsudok“. Z rozhodovacej činnosti ústavného súdu je zrejmé, že v konkrétnom prípade ide o v poradí druhú ústavnú sťažnosť sťažovateľa proti postupu okresného súdu v napadnutom konaní (k tomu pozri aj napr. bod 10 ústavnej sťažnosti).

18.4 Sťažovateľ v bode 20 ústavnej sťažnosti uvádza tvrdenie: «*najmä Súd prvej inštancie je v danom prípade na pohľad dostatočne „aktívny“, avšak doterajší priebeh konania, a to najmä konanie pred Odvolacím súdom, resp. predošlé úkony oboch súdov neboli realizované dostatočne sústredene, efektívne a účinne...*» (obdobne k tomu pozri aj bod 13, 60, 83, 86 či 91 ústavnej sťažnosti), ktoré je v priamom rozpore s tvrdením sťažovateľa v inej časti ústavnej sťažnosti, že „...*spis na Okresnom súde Bratislava II (u porušovateľa) momentálne spočíva* (bod 3 ústavnej sťažnosti), že „... *sa v súčasnosti stále realizujú prostredníctvom porušovateľa len úkony súdu prvej inštancie a tak konečné, právoplatné meritórne rozhodnutie je v nedohľadne...*“ (bod 55 ústavnej sťažnosti). Uvedené tvrdenie je v rozpore aj so samotným skutkovým stavom veci.

18.5 Obdobne sťažovateľ zmätočne a nesprávne uvádza, že „... *Súd prvej inštancie, no najmä Odvolací súd na základe vyjadrení strán sporu má už dlhšie obdobie k dispozícii podklady potrebné*

pre posúdenie Odvolania Sťažovateľa - žalobkyne a vydanie rozhodnutia o Odvolaní...“ (bod 60 ústavnej sťažnosti). Dané tvrdenie nie je pravdivé, keďže v čase doručenia ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavnému súdu (29. decembra 2020) okresný súd realizoval procesné úkony spojené s predložením súdneho spisu súdu druhej inštancie (k tomu pozri bod 11 tohto rozhodnutia) a odvolací súd ani nemal na vec sa vzťahujúci súdny spis vo svojej dispozícii (spis mu bol predložený na rozhodnutie o odvolaní 15. februára 2021)

18.6 Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti opakovane uvádza aj rôznu dĺžku trvania napadnutého konania (k tomu porovnaj napr. bod 9, 18, 30, 40, 87 s napr. bodom 12, 12/IV, 14 ústavnej sťažnosti).

18.7 Ústavný súd uzatvára, že koncipovanie textu ústavnej sťažnosti vykazuje mnohé zrejme nesprávne a obsahovo logické rozpory, ktoré vytvárajú nežiaduci priestor na úvahy a domnienky vo vzťahu k sťažovateľom namietaným právam, a to aj napriek tomu, že sťažovateľ je povinne zastúpený právnym zástupcom, čo by samo o sebe malo byť predpokladom na naplnenie požiadavky kvalifikovanosti podaní adresovaných ústavnému súdu.

19. Pretože ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa jeho ďalšími požiadavkami uvedenými v návrhu na rozhodnutie, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

20. Nad rámec veci ústavný súd uvádza, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej [§ 55 písm. a) zákona o ústavnom súde] a keďže k odstráneniu sťažovateľom tvrdenej právnej neistoty skutočne dôjde až právoplatným skončením napadnutého konania, nie je vylúčené, aby v prípade vzniku priesťahov v ďalšom priebehu napadnutého konania podal svoju ústavnú sťažnosť opakovane, po splnení všetkých zákonných podmienok s uvedením relevantnej skutkovej a právnej argumentácie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 5. mája 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu